

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут філології
Кафедра української літератури, компаративістики та грінченкознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

“ 01 ” 08 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ МАЙСТЕРНЯ МЕДІАТЕКСТУ

Змістовий модуль «Практикум з медіакритики»
для студентів
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.01. Українська мова і література
освітньої програми 035.01.02 Літературна творчість

освітнього рівня другого (магістерського)

Київ – 2020

Розробник: Вірченко Тетяна Ігорівна, доктор філол. наук, доцент, професор кафедри української літератури і компаративістики

Викладач: Вірченко Тетяна Ігорівна, доктор філол. наук, доцент, професор кафедри української літератури і компаративістики

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української літератури і компаративістики

Протокол від «__»____ 2020 року №
Завідувач кафедри української літератури
і компаративістики _____ (О. О. Бровко)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої
програми _____
_____ 2020 р.
Гарант освітньої програми _____

Робочу програму перевірено
_____ 2020 р.
Заступник директора Інституту філології
з науково-методичної та навчальної роботи _____ (Л. І. Заяць)

Пролонговано:
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р. протокол №__
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р. протокол №__
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р. протокол №__
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р. протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни Майстерня медіатексту

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	
Вид дисципліни	вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	7/210	
Курс	1, 2	
Семестр	2, 3	
Кількість змістових модулів з розподілом	2	
Обсяг кредитів	4	3
Обсяг годин, зокрема:	120	90
Аудиторні	32	24
Модульний контроль	8	6
Семестровий контроль		
Самостійна робота	80	60
Форма семестрового контролю	Залік	

Практикум з медіакритики

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	
Вид дисципліни	Вибіркова	
Мова викладання навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	3 / 90	
Курс	II	
Семестр	3	
Обсяг кредитів	3	
Обсяг годин, в тому числі:	90	
Аудиторні	24	
Модульний контроль	6	
Семестровий контроль		
Самостійна робота	60	
Форма семестрового контролю	Комплексний залік з ОК «Майстерня медіатексту»	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – сформувати професійні компетенції у магістрів з урахуванням сучасного стану розвитку медіакритики. Студенти систематизують знання з теорії медіакритики; сформулюють навички аналізу медіаресурсів і медіатекстів; оволодіють системою правил і принципів медіакритичної діяльності.

Завданнями курсу є:

- усвідомити специфіку принципів медіакритичної діяльності;
- сформулювати вміння оцінювати й аналізувати матеріали медійного змісту;
- удосконалити вміння писати різні за жанрами медіакритичні матеріали.

3. Програмні результати навчання за дисципліною

- Виявляти глибокі знання та розуміння змісту теоретичних філологічних дисциплін в обсязі, необхідному для розв'язання професійних і науково-дослідних завдань (*ПРН-3-1*).
- Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення (*ПРН-У-1*).
- презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами (*ПРН-У-2*).
- Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі (*ПРН-У-3*).
- Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня (*ПРН-У-4*).
- Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації (*ПРН-У-5*).
- Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти літературної творчості (*ПРН-У-7*).
- Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів (*ПРН-У-10*).
- Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування (*ПРН-С-1*).
- Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються (*ПРН-С-3*).

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Модульна контр. роб.	Кількість годин між видами робіт				Усього
		Аудиторні			Самостійна робота	
		Лекції	Практичні	Лабораторні		
Змістовий модуль 1. Медіакритика: від А до Я						
Медіакритика як вакцина		2			5	7
Притягальна сила медіатексту		2			5	7
Категорії «автор-адресат» медіатексту: комунікативні аспекти		4			10	14
<i>Модульний контроль</i>	2					2
Разом годин	2	8			20	30
Змістовий модуль 2. Медіакритика в Україні						
Інтернет-видання			4		10	14
Університетські сайти: Медіакритика, MediaLab, MediaPRO			4		10	14
<i>Модульний контроль</i>	2					2
Разом годин	2		8		20	30
Змістовий модуль 3. Медіакритика: методика критичного аналізу						
Журнальна і газетна критика.				2	5	7
Телекритика.				2	5	7
Радіокритика.				2	5	7
Інтернеткритика				2	5	7
<i>Модульний контроль</i>	2					2
Разом годин	2			8	20	30
Разом	6	8	8	8	60	90

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Медіакритика: від А до Я

Тема 1. Медіакритика як вакцина

Мета і завдання курсу. «Медіакритика»: зміст поняття. Види медіакритики: академічна, професійна, масова. Функції медіакритики: інформаційно-комунікативна, пізнавальна, корекційна, просвітницька, регулятивна, соціально-організаторська, комерційно-промоційна. Жанрові форми медіакритики: інформаційні, аналітичні, конвергентні.

Література: 3; 4; 11.

Тема 2. Притягальна сила медіатексту

Змістові й формальні складники тексту. Ознаки медіатексту. Медіатекст і текст: відмінності. Аналіз медіатексту.

Література: 2.

Тема 3. Категорії «автор-адресат» медіатексту: комунікативні аспекти

Адресованість медіатексту. Особливості комунікації адресанта та адресата. Транзактна модель когнітивних процесів.

Література: 8.

Змістовий модуль 2. Медіакритика в Україні

Тема 4. Інтернет-видання

Характеристика спеціалізованих медіакритичних видань (огляд видань можна знайти за покликанням: <http://mcmc.tilda.ws/resources-ukr>):

Телекритика – <https://telekritika.ua/uk/>

MediaSapiens – <https://ms.detector.media/>

Детоктор медіа – <https://detector.media/>

Редакторський портал – <http://redactor.in.ua/>

Тема 5. Університетські сайти: Медіакритика, MediaLab, MediaPRO

Характеристика спеціалізованих медіакритичних видань:

Медіакритика – <https://www.mediakrytyka.info/pro-nas>

MediaLab – <http://medialab.online/>

MediaPRO – <https://soundcloud.com/medlitcenter>

Змістовий модуль 3. Медіакритика: методика критичного аналізу

Тема 1. Журнальна і газетна критика

Тема 2. Телекритика

Тема 3. Радіокритика

Тема 4. Інтернеткритика

Аналіз продукту як масовокомунікативного явища за схемою:

- аудиторія,
- тематична група, жанровий контекст,
- передбачуваний явний вплив,
- прихований вплив, як він формується,
- способи реалізації впливу
- технології впливу.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Денна форма

Вид діяльності студента	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		К-ть одиниць	Максимальна кількість	К-ть одиниць	Максимальна кількість	К-ть одиниць	Максимальна кількість
Відвідування лекцій	1	4	4				
Відвідування семінарських занять	1			4	4		
Робота на семінарських заняттях	10			4	40		
Відвідування лабораторних занять	1					1	1
Робота на лабораторних заняттях						4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	10	1	20	1	20	1	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Разом							

Коефіцієнт:

$$227:40=5,7$$

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Самостійна робота №1.

Підготувати статтю на тему: Популярна й «цехова» медіакритика: аспекти ідентичності.

Самостійна робота №2.

Здійснити контент-аналіз матеріалів авторської рубрики медіакритика (на вибір).

Самостійна робота №3.

Здійснити крос-культурний аналіз ресурсу медіакритики (на вибір).

Критерії оцінювання: максимальна кількість балів за самостійну роботу – 20.

Критеріями оцінювання самостійних робіт є:

Самостійність – 5 балів,

Оригінальність – 5 балів,

фаховість висловлювань – 5 балів,

орієнтація тексту на потенційного читача – 5 балів.

Виступаючи в ролі критика, студент має висловлюватись крізь призму власного світогляду й особистого досвіду.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля. Модульний контроль здійснюється у формі захисту самостійних робіт та їхньої презентацій на ресурсі кафедри української літератури і компаративістики «Політ». Максимальна оцінка за кожен модуль – 25 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль відбуватиметься у формі заліку з ОК «Майстерня з медіатексту».

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю (для самоконтролю)

«Медіакритика»: зміст поняття.
Види медіакритики: академічна, професійна, масова.
Функції медіакритики: інформаційно-комунікативна, пізнавальна, корекційна, просвітницька, регулятивна, соціально-організаторська, комерційно-промоційна.
Жанрові форми медіакритики: інформаційні, аналітичні, конвергентні.
Змістові й формальні складники тексту.
Ознаки медіатексту.
Медіатекст і текст: відмінності.
Аналіз медіатексту.
Адресованість медіатексту.
Особливості комунікації адресанта та адресата.
Транзактна модель когнітивних процесів.

6.6 Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

**7. Навчально-методична карта дисципліни «Практикум з медіакритики»
(денна форма)**

**Разом: 90 год., з них: лекції – 8 год., практичні заняття – 8 год., лабораторні заняття – 8 год.,
МК – 6 год., самостійна робота – 60 год.**

Тиждень	I	II	III	IV
Модулі	Модуль 1. Медіакритика: від А до Я			
Теми лекцій	Медіакритика як вакцина (2 год.)	Притягальна сила медіатексту (2 год.)	Категорії «автор-адресат» медіатексту: комунікативні аспекти (4 год.)	
СР	СР (20 год.)			
ПК	Модульна контрольна робота (2 год.)			
Тиждень	V	VI	VII	VIII
Модулі	Модуль 2. Медіакритика в Україні			
Теми практичних занять	Інтернет-видання		Університетські сайти: Медіакритика, MediaLab, MediaPRO	
СР	СР (20 год.)			
ПК	Модульна контрольна робота (2 год.)			
Тиждень	I	II	III	IV
Модулі	Модуль 3. Медіакритика: методика критичного аналізу			
Теми лабораторних занять	Журнальна і газетна критика	Телекритика	Радіокритика	Інтернеткритика
СР	СР (20 год.)			
ПК	Модульна контрольна робота (2 год.)			
Підсум. контр.	Залік (комплексний у 3 семестрі)			

8. Рекомендовані джерела

Основна:

1. Короченский А. П. «Пятая власть»? Феномен медиакритики в контексте информационного рынка. Ростов: Международный институт журналистики и филологии, 2002. 272 с.
2. Костенко Н., Иванов В. Досвід контент-аналізу: моделі та практики: монографія. Київ: Центр вільної преси, 2003. 200 с.
3. Луман Ніклас. Реальність мас-медіа. Київ: ЦВП, 2010. 158 с.
4. Потятинник Б. Медіа: ключі до розуміння. Серія: Медіакритика. Львів, 2004. – 312 с.

Додаткова:

5. Голоднікова Ю. Парадокси української медиакритики // <https://www.mediakrytyka.info/drukovani/paradoksy-ukrayinskoyi-mediakrytyky.html>
6. Довженко О. Для чого потрібна медиакритика? // <https://www.mediakrytyka.info/za-scho-krytykuyut-media/dlya-choho-potribna-mediakrytyka.html>
7. Довженко О. Медіакритика в Україні: недоросла й недооцінена // <https://ms.detector.media/mediaosvita/post/10923/2010-11-08-mediakritika-v-ukraini-nedorosla-i-nedootsinena/>
8. Корнєєв В. М. Підходи до вивчення прихованого текстового впливу // Вісн. Київ. ун-ту. Журналістика. 2001. Вип. 9. С. 75–79.
9. Потятинник Б. Концептуальна медиакритика Ніла Постмена: проєкція на нові медіа // Вісник Львівського університету. Серія: Журналістика. – Львів, 2015. Вип. 40. С. 397–405.
10. Рощіна Я. О. Медіакритика як інструмент соціальної відповідальності мас-медіа // Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2010. № 1. С. 29–33.
11. Сулім А. А. Медіакритика в Україні: функції, тематика, проблематика : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.04. Дніпропетровськ, 2015. 18 с.
12. Сулім А. А. Телекритика як різновид медиакритики: функціональні й тематичні аспекти // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия «Филология. Социальные коммуникации». Симферополь, 2012. Т. 25, № 4, ч. 1. С. 38–43. Режим доступу: <https://bit.ly/2Zq1sQr>